

**ПЗВО «КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Затверджено  
наказом президента КиМУ №043  
від 31 березня 2025 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**  
для абітурієнтів, що вступають на  
**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ *В11 ФІЛОЛОГІЯ (ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)***  
**ГАЛУЗІ ЗНАНЬ *В КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО***  
***ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ***  
**ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ**

## МЕТА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Метою фахового вступного випробування є виявлення рівня перекладознавчої компетенції абітурієнта.

Завдання складені з урахуванням обсягу програмного матеріалу та вимог до знань абітурієнтів, передбачених комплексними програмами з практики перекладу англійської мови та теоретичних курсів.

Абітурієнти повинні

### **знати:**

- ◆ лексичний, граматичний матеріали, розмовні формули, що відповідають тематиці курсу;
- ◆ основні принципи і методи лінгвістичних досліджень та сучасні методи аналізу мовних явищ;
- ◆ основні поняття та терміни теорії перекладу;
- ◆ основні методи, засоби та прийоми адекватного перекладу;
- ◆ термінологічну лексику, яка використовується в суспільно-політичних текстах (англійських та українських);

### **уміти:**

- ◆ вільно оперувати лексичним мінімумом та розмовними формулами;
- ◆ розуміти та пояснювати мовні явища, пояснювати принцип взаємодії лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів;
- ◆ використовувати у рамках виконання завдань, що пропонуються понятійно-термінологічний апарат перекладознавства та добирати адекватні перекладацькі відповідники;
- ◆ здійснювати адекватний письмовий переклад з англійської мови на українську текстів інформативного та суспільно-політичного характеру, а також матеріалів дипломатичного, міжнародно-правничого, економічного змісту й офіційних документів та редагувати фахові перекладні тексти згідно з нормативними характеристиками перекладів.

## ПАМ'ЯТКА ДЛЯ АБІТУРІЄНТА

Атестація складається з двох частин: теоретичної та практичної. Теоретична частина включає 2 види тестових завдань по 15 питань в кожному. В першому тестовому завданні пропонуються 15 питань з перекладознавчої тематики, в другому – з порівняльної лексикології/ стилістики/ граматики англійської та української мов, історії англійської мови. Абітурієнти з трьох запропонованих відповідей в кожному з питань повинні вибрати одну – правильну. В практичній частині абітурієнтам пропонується для перекладу з англійської мови на українську та редагування один текст з п'ятнадцяти на вибір.

### Критерії оцінювання

При оцінюванні завдань зі спеціальності Переклад (англійська мова) враховується кількість набраних балів.

1. Тестові завдання з перекладознавства – 15 балів (1 бал за кожну правильну відповідь);
2. Тестові завдання з теорії мови – 15 балів (1 бал за кожну правильну відповідь);
3. Переклад тексту на українську мову – 30 балів (не > 1 лексичної/граматичної помилки – 30 балів; не > 3 лексичних/ граматичних помилок – 26 балів; не > 5 лексичних/граматичних помилок – 22 бали; < 5 лексичних/граматичних помилок – 18 балів.)

| Кількість правильних відповідей | Кількість балів за 200-бальною шкалою |
|---------------------------------|---------------------------------------|
| 58-60                           | 196-200                               |
| 53-57                           | 187-195                               |
| 48-52                           | 178-186                               |
| 43-47                           | 169-177                               |
| 38-42                           | 160-168                               |
| 33-37                           | 151-159                               |
| 28-32                           | 142-150                               |
| 23-27                           | 133-141                               |
| 18-22                           | 100-132                               |
| <b>13-17</b>                    | <b>82-99</b>                          |
| <b>8-12</b>                     | <b>40-81</b>                          |
| <b>1-7</b>                      | <b>39...</b>                          |

## **ПРОГРАМА КУРСУ**

### **«Загальна теорія перекладу»**

1. Визначення поняття загальної теорії перекладу як наукової дисципліни.
2. Елементи теорії закономірних відповідників.
3. Три категорії відповідників: еквіваленти; варіантні та контекстуальні відповідники; різноманітні перекладацькі трансформації.
4. Генеративна граматики Н. Хомського і ядерні структури.
5. Типи перекладацьких трансформацій.
6. Диференціація, генералізація, антонімічний переклад змістовний розвиток значень.
7. Прийом цілісного перетворення, прийом перекладацької компенсації.
8. Лінгвістичні аспекти перекладу.
9. Проблеми одиниці перекладу.
10. Техніка перекладу.
11. Типи перекладацької еквівалентності.
12. Стилїстика перекладу.
13. Принципи відповідностей з огляду на формальну і динамічну еквівалентності.
14. Прагматика перекладу.
15. Класифікація текстів і методика перекладу.

### **«Історія перекладу»**

1. Перекладацька діяльність в античному світі.
2. Поява двох тенденцій у перекладацькому мистецтві.
3. Перекладацька діяльність упродовж середніх віків.
4. Перекладацька справа від доби Відродження до Нових часів.
5. Епоха класицизму і перекладацькі концепції: англійська, французька та німецька школи.
6. Історія перекладу в Україні.
7. Перекладацька діяльність в Україні протягом віків та на сучасному етапі.

### **«Аспектний переклад»**

#### ***Лексикологічні проблеми перекладу.***

1. Види перекладацьких відповідників згідно з теорією закономірних відповідностей: еквіваленти та аналоги (варіантні відповідники).
2. Класифікація типів міжмовних лексичних відповідників.
3. Види та типи перекладу.
4. Лексико-семантичні трансформації у перекладі.
5. “Безеквівалентна” лексика і шляхи її відтворення у перекладі, транслітерація і транскрипція, калькування, описовий переклад і підстановка.
6. Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Поняття “хибних друзів перекладача”.
7. Способи відтворення у перекладі фразеологічних / ідіоматичних одиниць. Особливості перекладу стійких словосполучень.
8. Переклад та лексикографія.

#### ***Граматичні проблеми перекладу.***

1. Граматичні моделі рідної та англійської мов.
2. Вибір граматичного відповідника в залежності від семантико-синтаксичної функції лексичного наповнення та стилістично-експресивної функції конструкції.

3. Трансформаційна модель перекладу. Граматичні трансформації при перекладі.
4. Відтворення модальності у перекладі.
5. Суб'єктно-об'єктна трансформація у перекладі. Трансформації складного речення у просте і навпаки.
6. Заміни підрядності сурядністю та сурядності підрядністю.
7. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення у рідній та англійській мовах.
8. Англійські асиндетичні іменникові словосполучення та способи їх перекладу на українську мову.
9. Переклад англійських інфінітивних конструкцій.
10. Відтворення в українській мові англійських дієприкметникових зворотів.
11. Експлікація в перекладі контекстуальних значень неозначеного та означеного артиклів англійської мови.

### ***Стилістичні та прагматичні проблеми перекладу***

1. Стилістична та прагматична характеристики тексту та їх відтворення у перекладі.
2. Прагматика перекладу.
3. Поняття комунікативної мети тексту.
4. Дейктичні параметри тексту.
5. Когезія та когерентність тексту.
6. Поняття прагматичної адаптації тексту при перекладі.
7. Специфіка перекладу текстів різних жанрів – офіційно-ділових, науково-технічних, публіцистичних і художніх.
8. Дискурс та переклад.

### **«Порівняльна лексикологія англійської та української мов»**

1. Основні проблеми теорії слова. Визначення слова.
2. Морфемна будова слова. Основні типи морфем та їх співвідношення.
3. Проблема аломорфів.
4. Словотворення в сучасній англійській та українській мовах.
5. Афіксація. Типи афіксів. Продуктивні та непродуктивні афікси. Класифікація афіксів.
6. Семантична структура слова. Слово і його значення. Референтний та функціональний підходи до визначення значення слова.
7. Типи значень. Історичні та лінгвістичні фактори, які викликають зміну значення слова.
8. Основні семантичні процеси: розширення, звуження, покращення та погіршення значення слова.
9. Метафора і метонімія в стилістичному та лексикологічному аспектах.
10. Фразеологія сучасної англійської мови.
11. Вільні словосполучення і фразеологізми.
12. Класифікація фразеологічних одиниць. Прислів'я та приказки.

### **«Стилістика англійської мови»**

15. Стилістична диференціація англійського вокабуляру.
16. Слова з лексико-стилістичною парадигмою. Слова без лексико-стилістичної парадигми.
17. Стилістичні функції літературних слів: а) поетизмів; б) архаїзмів; в) варваризмів; г) стилістичних неологізмів.
18. Поняття функціонального стилю мови. Індуктивні класифікації функціональних стилів мови. Проблема функціонального стилю. Диференціальні ознаки стилів мови. Функціональні та нефункціональні варіанти англійської мови. Дедуктивні класифікації функціональних стилів мовлення.

19. Фонетичні засоби стилістики: алітерація, звукоімітація, асонанс. Застосування алітерації і проблема її компенсації в перекладі. Рифма, ритм. Ефонія (благозвуччя в поезії та прозі.)
20. Поняття виразного засобу та стилістичного прийому на морфологічному рівні: стилістичне використання афіксальної та кореневої морфеми. Стилiстичнi прийоми використання iменникiв, прикметникiв, дiєслiв та займенникiв.
21. Класифікація фігур суміщення. Фігури рівності: образне порівняння, синоніми-замісники, синоніми-уточнювачі. Фігури нерівності: наростання, розрядка, каламбур, зевгма. Фігури протилежності: антитеза, оксюморон.
22. Класифікація фігур заміщення: виразні засоби, які базуються на понятті кількості; виразні засоби, які базуються на понятті якості. Фігури кількості: епітет, гіпербола, мейозіс. Загальна характеристика. Метафорична група. Механізм метафоричного переносу значення. Типи метафори. Синтаксичні та семантичні відмінності між метафорою та метонімією. Метонімічна група: синекдоха, перифраз, евфемізм. Засоби перекладу метафори та метонімії. Іронія. Контекстні типи іронії.

### **«Порівняльна стилістика англійської та української мов»**

1. Предмет порівняльної стилістики. Основні поняття порівняльної стилістики, її цілі та завдання. Компаративний метод. Дедуктивний та індуктивний методи. Метод стилістичного моделювання перекладу. Трансформаційний метод.
2. Характеристика синтаксичних засобів стилістики в англійській та українській мовах. Порядок слів і стилістичні засоби, засновані на основі порушення порядку слів (інверсія). Види стилістичної інверсії та їх передача при перекладі. Стилiстичнe використання питальнoї та негaтивнoї констpукцiї. Риторичне питання. Літота. Синтаксичні стилістичні прийоми, засновані на повторенні. Типи лексико-синтаксичного повтору (анафора, епіфора, підхват). Типи синтаксичного повтору (повний, неповний, паралелізм). Синтаксичні стилістичні прийоми, які базуються на взаємодії форм та типів синтаксичних відношень між словами, елементарними реченнями (відокремлення, вживання підрядності замість сурядності та сурядності замість підрядності). Застосування характерних особливостей розмовного мовлення для стилістичних цілей.
3. Поняття виразного засобу та стилістичного прийому. Поняття виразного засобу та стилістичного прийому на морфологічному, синтаксичному та семантичному рівнях.

### **«Історія англійської мови»**

1. Зовнішні фактори, що вплинули на формування англійської мови. Історія Британських островів до появи там германських племен. Поява англів, саксів, готів на Британських островах. Класифікація германських мов. Проблема хронологізації розвитку англійської мови.
2. Історична фонетика англійської мови. Якісний і кількісний склад фонем в давньоанглійський період. Їх написання та прочитання. Фонетичні зміни у мові давньоанглійського періоду.
3. Зміни в алфавіті та правописі протягом середньо-англійського та новоанглійського періодів. Основні фонологічні опозиції та трансформації. Інтерпретація причин великого зсуву голосних.
4. Історична морфологія англійської мови. Спільно-германські явища в англійській морфологічній системі. Історія іменних частин мови. Засоби вираження граматичних значень цих частин мови. Занепад граматичних категорій іменних частин мови у середньо- та ранній новоанглійський періоди. Розвиток англійського дієслова. Дієслівні категорії, проблема вираження категорії аспектності. Первинний поділ дієслова на класи. Взаємовідношення між основними дієслівними категоріями давньоанглійського періоду та їх зміна в середньо- та новоанглійському періодах.
5. Історія англійського синтаксису. Розвиток від синтетичних структур до аналітичних. Становлення порядку слів в англійському реченні. Причини, що викликали фіксований порядок слів. Особливості системи простих речень у давньоанглійський період. Зміни в системі

простих речень у середньо- та ранній новоанглійський періоди.

### **«Порівняльна граматика англійської та української мов»**

1. Дієслово в англійській та українській мовах. Поняття часу, стану та способу дієслова.
2. Форми вираження нереальності в англійській та українській мовах.
3. Загальна характеристика та особливості вживання безособових форм дієслова в порівнюваних мовах.
4. Узгодження підмета та присудком.
5. Порядок слів в англійській та українській мовах. Поняття прямого та непрямого порядку слів. Інверсія.

### **ЛІТЕРАТУРА**

1. Верба Г.В., Верба Л.Г. Довідник з граматики англійської мови. – К.: Освіта, 1995. – 214 с.
2. Верба Л.Г. Історія англійської мови. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 304 с.
3. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 160 с.
4. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. – К.: Либідь, 1993. – 173 с.
5. Гарник І.В. Some Topics on General Translation Theory: Навчально-методичний посібник з теорії та практики перекладу. – К.: Видавництво Київського міжнародного університету, 2002. – 55 с.
6. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 608 с.
7. Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М., Кузьміна К.А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську): Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 208 с.
8. Кияк Т.Р., Огуй Д., Науменко А.М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
9. Коптілов І.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1986. – 278 с.
10. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 464 с.
11. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти: Навч. посіб. / За ред. В.К. Шпака. – К.: Знання, 2005. – 310 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
12. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Іванко Ю.П., Ліпко І.П. Переклад англійської юридичної літератури. Навчальний посібник. – 3-є видання, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 656 с.
13. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Ганічева Т.В., Ліпко І.П. Переклад англійської громадсько-політичної літератури. Міжнародні конвенції у галузі прав людини./ За редакцією Л.М. Черноватого і В.І. Карабана. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 272 с.
14. Швачко С.О. Проблеми синхронного перекладу. – Вінниця: Фолфант, 2004. – 112 с.
15. Мороховський А.Н., Воробйова О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. Стилистика англійського мови. – К.: Вища школа, 1991. – 244 с.
16. Baker M. In other worlds a coursebook on translation. – London and New York: Routledge, 2004. – 304 p.
17. Basic Facts About The United Nations. – New York: United Nations Department of Public Information, 2000. – 345 p.
18. Crystal David. The Stories of English. – London: Penguin Books, 2005. – 584 p.
19. Newmark P.A textbook of translation. – Harlow Essex CM20 2JE England: Pearson Education Limited, 2004. – 292 p.
20. Malm-Kjae Kirsten. Linguistics and the Language of Translation. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2005. – 208 p.
21. Miram G. Transslation Algorithms: introduction to translation formalization. – К.: Tvim inter, 1998. – 175 p.
22. Miram G., Daineko V., Taranukha L. Basic Translation. – К.: Ельга Ніка – Центр, 2002. – 190 p.

23. Munday J. Introducing translation studies /Theories and applications/. – London and New York: Routledge, 2004. – 222 p.
24. Murphy R. Essential Grammar in Use. – Cambridge: Cambridge University Press, 1988. – 238 p.
25. Steiner George, After Babel. Aspects of language and translation. Third edition. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 538 p.
26. The World Book Encyclopedia. World Book International, 1992, 1993, 1994.